

One Health สุขภาพหนึ่งเดียว

หลายทศวรรษที่ผ่านมา สภาวะทางสังคมการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และสภาวะแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จนก่อให้เกิดโรคติดต่อที่เป็นโรคประจำถิ่นหรือโรคติดต่ออุบัติใหม่ขึ้นมากมาย ข้ามประเทศ ข้ามทวีป ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจทั่วโลกเป็นอย่างมาก ช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา จากสื่อทางโทรทัศน์ (headlines news) หลายท่านคงคุ้นเคยกับโรคซาร์ (SARS) ที่เกิดขึ้นที่ ฮองกง ไข้หวัดนก (Avian Influenza) หรือ โรคติดเชื้อทางเดินหายใจจากไวรัสโคโรนา (MERS CoV) จากประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง หรือการแพร่ระบาดของ อีโบล่า (Ebola) ที่แพร่ระบาดในหลายประเทศของทวีปแอฟริกา ที่แพร่กระจายสู่ประเทศในแถบยุโรป เริ่มจากการแพร่ระบาดในเดือนมีนาคม 2557 จนถึงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2558 องค์การอนามัยโลก รายงานว่าพบผู้ป่วยทั้งสิ้น 22,894 ราย และผู้เสียชีวิต 9,177 ราย เนื่องจากในปัจจุบันพบว่าการเดินทางข้ามโลกเกิดขึ้นได้รวดเร็ว โรคติดต่อสามารถส่งผลกระทบต่อชีวิตและสุขภาพเป็นอย่างมาก หากไม่มีระบบการเฝ้าระวังที่ดีพอ อาจนับว่าเป็นโชคดีของประเทศไทย ที่อีโบล่าไม่ได้เข้าและก่อให้เกิดการระบาด จากการทบทวน ประมวลได้ว่าประมาณร้อยละ 75 ของโรคติดต่อที่ก่อให้เกิดอันตรายในมนุษย์ มีสาเหตุมาจากสัตว์หรือสัตว์ป่า

ช่วงปีสองปีที่ผ่านมา ก็มีเรื่องโรคติดเชื้อทางเดินหายใจจากไวรัสโคโรนา (MERS CoV) ซึ่งเกิดในประเทศตะวันออกกลาง ได้แวะเข้ามาประเทศไทย 2 ราย ผู้ป่วยทั้งคู่มาจากประเทศโอมาน หากแต่ด้วยระบบการเฝ้าระวังเนื่องจากผู้ป่วยมีวัตถุประสงค์ที่จะเข้ามาทำการรักษา จึงทำให้ควบคุมจัดการได้อย่างรวดเร็ว ท่านที่มีความจำเป็นต้องไปใช้บริการในโรงพยาบาลของรัฐ จะเห็นสื่อประชาสัมพันธ์ในการให้ความรู้ วิธีการปฏิบัติที่จะหลีกเลี่ยงการติดเชื้อ รายงานการเฝ้าระวังโรคเกิดจากเชื้อไวรัสซิกาของประเทศไทย พบผู้ป่วยรายแรกในปี 2555 และจำนวนผู้ป่วยสะสมจนถึงกลางปี พ.ศ. 2559 ทั้งหมด 97 ราย กระจายอยู่ใน 10 จังหวัด เช่น บึงกาฬ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ สุโขทัย เป็นต้น ขณะนี้จังหวัดที่ต้องมีการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด คือ บึงกาฬ และ เพชรบูรณ์

จากบทเรียนในอดีต นำมาสู่วิวัฒนาการของแนวคิดที่มีเป้าหมายสำคัญในการเสริมสร้างการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสหสาขาวิชาชีพของทุกภาคส่วนและทุกระดับเพื่อนำไปสู่สุขภาพดี แบบองค์รวม ในปี พ.ศ. 2555 การรับรู้ยังอยู่ในวงจำกัด ในปัจจุบัน ได้มีองค์กรประสานความร่วมมือ เครือข่ายมหาวิทยาลัยด้านสุขภาพหนึ่งเดียวของประเทศไทย (THOHUN) ที่มีพันธกิจหลัก 4 ด้าน คือ (1) สร้าง พัฒนาและขยายเครือข่ายมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพหนึ่งเดียว (2) พัฒนาและแลกเปลี่ยนทักษะของสุขภาพหนึ่งเดียวระหว่างมหาวิทยาลัยและองค์กรเกี่ยวข้อง (3) สนับสนุนสหสาขาวิชาชีพข้ามศาสตร์ (4) ส่งเสริมการวิจัยที่ใช้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว (5) ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายอื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขณะนี้ได้เกิดขึ้นใน มาเลเซีย (MyOHUN) เวียดนาม (VOHUN) อินโดนีเซีย (INDOHUN) ทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้ SEAHOHUN ท่านสามารถหาความรู้ด้านสุขภาพหนึ่งเดียวได้จากที่นี่ (<https://seahonehealth.wordpress.com/>) ประกอบด้วยสื่อการสอนสำหรับวิทยากรและผู้เรียนในหลาย ๆ หัวข้อ สำหรับประเทศไทย หัวข้อหลัก คือ การวางแผนและการจัดการ การสื่อสารและสารสนเทศ ภาวะผู้นำ การคิดแบบเป็นระบบ และองค์ความรู้สุขภาพหนึ่งเดียว ทางสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน ได้จัดหลักสูตรฝึกอบรม “Principle Concept and Practice of One Health” โดยมีผู้เข้าอบรมจาก

คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 30 คนจาก 7 ประเทศ ระหว่างวันที่ 26 กรกฎาคม ถึง 1 สิงหาคม 2559 ณ โรงแรมไอเรสซิเด้นส์ ผลการอบรมเป็นที่น่าพอใจและก่อให้เกิดเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัยมากขึ้น ซึ่งในขณะนี้มียุทธศาสตร์ 7 แห่ง ท่านสามารถเข้าชมเว็บไซต์ได้ที่ www.thohun.org

บทความทางวิชาการใหม่ ๆ มีผู้เขียน Mi และคณะ ได้สรุป ถึงประโยชน์ของผลงานแนวคิดของสุขภาพหนึ่งเดียวและ Ecohealth เข้าไว้ด้วยกัน ดังนี้ จะเพิ่มพูนความเข้าใจและการจัดการปัญหาด้านสุขภาพ การประยุกต์ใช้การปฏิบัติที่ดี และยังสามารถเพิ่มคุณค่าด้านเศรษฐกิจ และพลังแห่งสนับสนุนเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป เนื่องจากการวิวัฒนาการของโลก เคลื่อนไปเร็วมากเป็นโลกที่ไร้พรมแดน ความเสี่ยงของโรคอุบัติใหม่ จึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นเงาตามตัว

ผศ.สมศักดิ์ วงสาวาส
ผู้ช่วยบรรณาธิการ

Sources:

- Sommanustweechai A , Patcharanarumol W, et. al. Evolution of Collaborations under the “One Health” Concept in Thailand. Health System Research Journal. 2014; 8(3): 292- 305. (in Thai)
- Thailand One Health University Network. THOHUN Activities: what is THOHUN? THOHUN Newsletter. Available from: <http://thohun.org/publication/> [Accessed 2016 Sept 10]
- Mi E, Mi E and Jeggo M. Where to Now for One Health and Ecohealth? EcoHealth. 2016; 13(1):12-17.